

Nro. 8.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben, Kedden Juliusnak 27. ik napján
1802-ik éjtondóban.*

B é t s

Az itt ki jövő Udvari ujságban a' következő Felséges Rendelés hirdettetett ki:

„Hogy azon kegyelmes engedelemre nézve, a' mely Izerént a' gabonának Magyar országról külső országokra való ki vitettetése szabadba tetett, elő fordúlható minden lehetséges bizontalanság el hávítódhasson, eő Felsége egy tulajdon felséges *Handbilletje* (Kabinétum béli parantsolatja) által, a' következő pontok Izerént méltóztatott ezen szabadlágot meg határozni, u. m: —

1) Izör, hogy a' gabonának Magyar országról való kivittetése a' szarazon, csak ott engedődjőa meg, a' hol valamely külső országgal éppen ha-

H

táros, mint a' Török birodalommal — 2)szor, hogy a' tengeren csak a' Magyar országhoz tartozó kikötőhelyekből éshellék meg a' gabonának ezen szabad kivitele. — 3)szor, hogy a' kivivőknek nemzeti tulajdonságokra ezen szabad kivitelben semmi tekintet ne legyen, és ezen tekintetben semmi vizsgálodásnak helye ne lehessen.

Frantzia Respublika.

Azon szerentsétlen Fejérek (v. Európai származású Kolonusok között), a' kikkel a' St. Domingói Feketék a' magok boszszúálló haragjokat Hóra modjára meg éreztették, a' régi esmeretes *Dupaty* nevü Prézesnek *Augustus* nevü fiát is említik, a' ki a' fő városban Cápban a' kegyetlenek' kezure akadván, minekutánna töllök halálig kjoztatott volna, akkor ifjú feleségéhez vitték, és ezt arra kényszerítették, hogy a' kínok között meg hólt férjjét tsókolja meg.

Párisban olyan hír terjedett el, hogy *Toussaint Louverture*, St. Domingo szigetéről Bretbe meg érkezett (vagy inkább megérkeztetett) legyen. Az ő oda való küldetődésének oká felől ilyen hivatal szerént való tudósítást küldött fő vezér *Leclerc*, Párisba a' Hadi Miniszterhez: —

„Irtam vala utólló levelemben, hogy *Toussaint*nek pardont adtam volna. Ez a' dicsőfégre ásitozó ember, az óta sem szünt meg ösziesküveseknek forralásától. A' maga megadására is nem egyéb által indítottott volt fel, hanem csak, hogy *Christof* és *Dessalines* Generálisok, minekutánna magokat á tala megsalattatottaknak lenni gondólták volna, velle tovább égygyeffégen lenni nem akartak. Mostanában azon törekedett, hogy a' Fekete Kolonusok között új zenebonát gerjeszthessen, és őket *in massa* fel költse. Más Generálisainktól is, de nevezetesen

Déssalinestől, bizonyos tudósítások érkeztek hozzám, a' mellyek egészben bizonyos nyilatkozta-
 táft telznek a' Toussaint mesterkedései felől. Olyan
 reménségtől tapláltatott, hogy az alatt, míg a'
 Frantzia seregeket a' nyári egészségtelen idők fo-
 gyasztani és gyengíteni fogják, ő a' sziget lakos-
 saihoz újabb befolyást szerezhet magának, 's:
 széljához közelíthet. Ilyen környülállások kö-
 zött tellyességgel időt nem engedhettem néki, ar-
 ra, hogy veszedelmes tzelezéseit munkába vehes-
 se. Parantsoltam, hogy fogják el. Ez azonköz-
 ben nem felette könnyű munka volt; de tsakugyan
 végre hajtották Gen. Brünet és az Adjutánsom
 Ferrari. bölts rendeléseik és szorgalmasos tö-
 rekedéssük által. Most hát én már, ezt a' teté-
 től fogva talpig hitetlen, hitszegett embert, a' ki
 nekünk a' maga tsalárd tettezései által felette sok
 kárt okozott, egész házanépével égygyütt, kül-
 döm Frantzia országba. Lássa az Országlószék,
 mit fog tfinálni véle. Az ő elfogattatása, némely
 öfzfzetódulásokat okozott a' nép között; hanem
 a' támadóknak két fejei már elfogattattak, és én
 parantsolatot adtam ki, hogy löjjeék agyon őket.
 Titkosabb barátjai közzül valami százan, el fo-
 gattatak. Egy részét ezeknek a' Földközép ten-
 ger felé a' *Meuron* nevű Fregáton indítom út-
 nak, a' többeket külömbkülömb hajókra osztottam
 széljel. Szünet nélkül a' sziget' állapotjának el-
 intézésivel bajlódom, igen ohajtván azonközben
 a' September hónapnak el következését, midőn
 itt az esső meg szünni szokott, és seregeink fo-
 gyalatosságaikhoz ismét hozzá kezdhetnek. A' fő
 városban Capban, közönséges öröme szolgáta-
 tott Toussaintnek a' szigetről való elvitettetése
 alkalmatosságot. — Státus Tanátsos *Benezech*, a'
 ki mint Koloniális Préfektus ide küldetett, halá-
 lán van, &c. — „

„ *Leclerc*

H 2

Admiral Villaret parantsolatott vett, hogy hietve Brestbe vegye útját, és egy hajos sereggel Martinique felé evezzen el. A' Bretagnei vidékeken fekvő 42-dik Félbrigadát fogja a' vezérlése alatt lévő hajókra ültetni, azért, hogy ezen félbrigadának vezére, *Simon*, árestáltatván, a' vezérlése alatt lévő katonaság némünéműze ebónáskodásba elegyítette magát. Ez a' Brigadéros *Simon*, azért árestáltatott, hogy az Első Konzúl ellen némely irásotskákat terjesztett el, a' mellyek itt-ott lázzadátt okoztak. — Ez a' *Simon*, Párisban a' Templébe zárattatott, a' hol az a' *Donadieu* nevű Konzuláris testörző, a' ki hasonlóképpen az Első Konzúl ellen való égygyetértésért még máig is bézáratatva tartatik, a' *Simon* elfogattatását meg értvén, egyizerre úgy elfogódott a' méregtől, hogy más napra meg hólt. Gondólják, hogy mérget vett bé.

Az Első Konzúl ilyen orátori Hirdetmént küldözött az országnak minden részeire Izéjtel, olyan rendelés mellett, hogy Jul. 14-dikén, a' nép előtt fel olvastasson: — „

„Frantziák! Juliusnak 14-dik napja 1789-ben, Frantzia ország' fátumainak új kezdetet adott. Tizenhárom éstendéig tartott munka után, ismét elő került ezen 14-ik Julius, nekünk sokkal kedvesebb és maradékainknak sokkal ditsőllégesebb formában. Ti minden akadályokat el háritottatok magatok elől: és a' titeket illető végzések bé telyesedtek. Benn, egy fő sintsen többé, a' ki az egyenlőségnek meg ne hajólna; künn egy ellenség sem fenyegeti bátorfágotokat, és függetlenségeteket; egy Koloniátok sints olyan, a' melly alájok vettetve ne vólna azon törvényeknek, a' mellyek nélkül lehetetlen valamely Koloniának fennállása. A' tengeri kereskedés minden kikötőhelyeitekből hozzátok kiált, a' földnek minden némű gazdagágait ajánlván néktek. Belső

tartományaitokban, a' Respublika Géníussa kövé-
 ríti minden tsiráit a' boldogságnak. Frantziák !
 Légyen ezen időpont, réánk és gyermekeinkre
 nézve egy állandó boldogságnak épokaja ! Le-
 hellenek, a' virtus, tudomány, és szép mestersé-
 gek, a' békeffégnek ékeffégei. A' mi szokásaink-
 kal és természetünkkel meg-égygyező törvények,
 légyenek a' mi le ronthatatlan oltalmazó bátyáink;
 a' mi tudományon kapó ifjaink, seregellenek özf-
 sze tanuló helyeinken, tartozó köteleffégeiknek
 megismérésére és megtanulására ; a' mi szoren-
 tsé'lenffégeink historaiinak tanulása, erőffittse meg
 őket el követett hibáink ellen ; a' böltseffég és
 égygye'ffég' kebelében támogassák és tartsák fenn
 azon épületet, a' mellyet polgárjainknak bátor-
 ságok fundált a' ditsö'ffégnek. Ezeket ohajtja
 és reméli a' Frantzia Országgló'szék : segéljétek
 elő az ő töreke'déseit ; és az ő boldogsága halha-
 tatlan fog lenni, mint az ő ditsö'ffége. — „

„Bonaparte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Azon rendelések, a' mellyekhez magát az
 Olasz Respublikai Ekklesiái dolgokra ügyelő Mi-
 nister alkalmaztatni tartozik, és a' kinek neve
 mostanában a' Frantzia Első Konzul jó akaratjá-
 ból, Polgar Navarra János, ki jöttek a' Párisi
 Moniteurben. — Három féle tárgyakat foglal
 magában az említett Minister hivatala, u. m. : —
 1) szor. Az ő köteleffége figyelmezeni, a' vallást
 illető principiumokra, a' vallás béli tudományok-
 ra, Semináriumokra, 's a' pap'ság' Ekklesiái fé-
 nyitékjére és politziájára. — 2) szor. Mindenre, a'
 mi a' papi jövedelmeket és kegyes adományok-
 kat, fundatziókat illeti, &c. — 3) szor A' Bullákat
 Kánonokat, Breveket, és minden egyéb neven lé-
 vő Romai írásokat, tsak azután lehet ki hirdet-
 ni, minekutánna ezen Minister meg vizsgálta és
 helyben hagyta. Minthogy a' Római Apostoli Ka-

tholika Vallás a' Státus vallása, vigyázni köteles ez a' Műfő, hogy a' Státus java el ne vétődjön, és senki azon Istentiszteletnek magános gyakorlásában, a' mellynek sorsosa, semmi némű religiói türedelmetlenség (*intolerantia*) által meg ne akadályoztattassék, és a' polgárok a' Konstituzió által néktek adott minden jussal való élésben, őltalmaztassanak, &c.

Státus = Tanácsos Gen. *Bernadotte*, minden órán meg fog egy hajós és fegyveres sereggel Északi A. nérika felé indúlni, hogy *Louisiana* tartományát a' *Mississippi* vize mellett a' Spanyol országgal való Alkú ízeréat el foglalván, organizálja.

A' Párisban tartózkodó Északi Amériikai polgárok, minyájan *Levingston* nevű leg öregebb Honfiokhoz gyülekeztek Julius 14-dikén és nagy örömmel innepelték nálla, mint Respublikájoknak égygyik leg főbb építőmelterénél, az ő Respublikai alkotmányok' 26-ik esztendejének emlékezetesnapját. Ezt követte *Lion* napok múlva azután a' Frantziák nagy innepnapjok. — Ezen nevezetes innepnapon Párisnak néhány piatzaia, estvéli 8 orától fogva pedig más nap reggelig egész Párisban, nem vólt senkinek szabad kotsival v. hintóval meg jelenni.

Némely Párisi közönséges levelek igen kibotsátkozva kezdenek írni azon tárgyról, hogy az Anglusok feletébb erőssen tejesztik a' magok birtokaikat a' Napkeleti Indiai országoknak egymásután való elfoglalása által. Azt is megjegyzik ezen írók, hogy ezt a' dólgot a' Frantzia országólzék nem nézhetné bé hűnt szemekkel: minthogy ilyen képpen azon Koloniak, a' mellyeket Anglia Napkeleti Indiában a' Frantzia Respublikának viszsa engedett, majd semmit sem fognának érni, minthogy azok a' tartományok, a' mellyekkel nékiek itt kereskedést kellene foly-

tatniok, többire már mind az Anglusok kezire jutottak volna. — Végeztére, de mintha csak az Anglus levelekből írják ki, azt is utánna vetik a' Frantzia irók az ő megjegyzéseknek, hogy talám nem lenne igazságtalanság, ha a' Frantzia Országłówzék azt kíváná Angliától, hogy Indiában mindenek arra a' lábra állítódjenak vízfíza, a' mellyen a' hadakozás előtt állottanak.

Maintzban, a' két Protestáns vallás forfófai, u. m. a' Lutheranosok és Reformárusok égygyerűlése ez e' őt néhány napokkal tökéletességre ment, kik is azon va' árnapon az iftentűzetelet égygyűtt tartván, azon egy paptól és ugyanazon egy forfóma v. figura alatt éltek úrvatsorájával.

A' közönséges békeslégnek helyreállása után ezek a' változások vétetődhetnek észre Europa leírásának mappáján: — „Lengyel ország és Velentze el tűntek a' független országok listromából; Nápolytól, a' Romai birtokoktól, Sardiniaától, Portugalliától, és a' Német Birodalomtól, el szakasztódtak némely részek, vízfíza pótoltatás nélkül; Helvétzia, Spanyol ország, Hollandia, Modena, Toskána és Ausztria, úgy vesztettek, hogy ki több ki kevesebb pótolást kapott; Frantzia ország és Anglia, vesztés nélkül nevelték birtokaikat; új Státufokká formálódtak, az Olasz Respublika, a' Hétruriai Királyság, és a' Jóniai 7 szigetektől álló Respublika.

A' Convent ideje alatt történt nevetséges anekdoták közül emlígetik a' Frantzia irók még ma is a' következőt: *Letellier* nevű Párisi Professor Ciceronak Catilina ellen való orátzióját magyarázván tanítványai előtt, el vádóltatott, hogy aristokratái princzipiumokra tanítaná az ifjakat, melyre nézve az úgy nevezett Revoluzziós Kommissió eleibe hívatatott. Kérdeztetvén, hogy miért tselekedne e' félét, oda nyujtotta *Letellier*

a' Cicero orázióját az előlülöknek, kérvén, hogy olvassa meg és győzze meg maga magát belőle az árulkodónak öltöbasága felől. Az előlülő nem tudván olvasni, által adta a' könyvet a' szomszédjának, a' ki nem értvén a' déák nyelvet, a' szemei közé haitotta azt a' szegény Professornak, azt erőssítvén, hogy Cicero is éppen olyan contrarevoluciós ember mint ő, és az ő bűnös társa legyen, 's deákul is csak azért írt volna, hogy ne értsék. További meghalgattatás nélkül általadott az ártatlan Professor a' Büntető Itélőszéknek, 's egyszersmind parantsolatot adatott ki a' nevezett Kommissió Cicero ellen, hogy haladék nélkül őtet is fogják el, ámbár egy valaki felszóvat és betsületteze erőssítette, hogy már émigrát legyen. Utóljára a' Convent eleibe kerülvén a' dolog, ez, tsakugyan kassáltatta ezt a' bölts Kommissiót, a' Professort pedig el bortsáttatta.

A' Montpellieri lakosok, a' hol a' Fő Konzulnak édes a' tyá, Februarius 24-ikén, 1785-ik eiztenlőben meg holt, és el is temettetett, egy emlékeztető oszlopot akarnak tiszteletére emelni. Az oda való municipalitásnak ez eránt hozott végzését, a' belfő dolgokra ügyelő minifter, Julius 2-ik napján, követke endő foglalatu levelével küldötte az első Konzulnak:

„Polgár első Konzul! Kegyelmed meg nem engedte azt, hogy a' Kegyelmeddel együtt élők, a' Kegyelmed virtusair, és magok háladatosságokat, valamelly emlékeztető oszlop által halhatatlanokká tegyék; de a' követekezendő maradékok, a' kiknek Kegyelmed azt meg nem tilthattya, a' mostan élő nemzettségnek ebbéli kötelességét bé fogják tellyesíteni. — Ezen reménységben lévén a' Montpellieri polgárság, a' Kegyelmed eránt való határ nélkül való tisztelelének olly jelét kívánna ez által adni, mellyet Kegyelmednek, síúi

kegyessége szerént meg vetni lehetetlen. Ők a Kegyelmed életének szerzőjéhez folyamodnak, a' kinek az ő kebelében nyugolznak kegyes hamvai. Szerentsém vagyok, azon város municipálitásának kérését Kegyelmed eleibe terjeszteni. "
„ *Cháptal.*

Párisból, Julius 9 - dikén.

Azon Érdem Légioról, a' melly a' Respublika eránt magokat igen érdemesekké tett hadi és polgári személyeknek meg jutalmaztatásokra rendeltetett, (a' mellynek eliotéztetéséről szolló tzikkelyek a' múlt fél esztendei M. Kurir 45 = dik darabjának 696 = dik 'e következő lapjain olvastattak) 34 tzikkelyből álló végzést ragasztott a' Konzulátus, melly szerént nem 15, hanem 16 osztályból fog az állani, és ez az utolsó a' Piemonti lakóok között választatik ki. Tehát, innen is nyilván ki tettezik, hogy örökösön ösze fog az a' tartomány a' Frantzia Respublikával kaptcsoltatni. — Mint a' Párisi újabb levelekből olvasuk, ezen Érdem Légiónak hét fejei közze, kiknek hárma a' három Konzul, a' Megtartó Tanács a' maga részéről Gen. *Kellermant*, a' Tribunátus *Bonaparte Luciant*, a' Státus Tanács pedig *Bonaparte Jósefet* választották legyen ki. Még hát csak a' Törvényhozó Gyűlés volna hátra, hogy a' 7 = diket ki válassza.

Nagy Britannia.

Végképpen félbe szakadván, mint tudjuk, az utolsó Parlamentom, már igen tüzesen foly az egész Nagy Britanniai hírodalomban az Alsó Ház béli új tagoknak választatások. *Westminsterben*, Fox, Adm. Gardner és Graham jelentették, mint Káandidatufok magokat. — Fox ilyen beizédet in-

tézett a' választókhoz: — „Minekutánna *Westminster* várossának képét a' Parlamentumban viselői már 22 évtendőktől fogva szerentsém lett volna, újontan kérem az urakat, viselteszenek azzal a' kedvezéssel hozzám, hogy mostan is válaszszanak a' magok képviselőjékké: én ezt valósággal nem kívánám, ha sok nagy betsületben lévő választó emberektől nem kérettetem volna, a' kik felindíttatásom végett ezt hozták elő, hogy az áltat, ha kérni fogom a' *Westminsteriektől* az ő képviselőiségeket, bizonynyal legtöbbet fogok az ő tsendességeknék és függetlenségeknék fenn maradására szolgálni. Az én princípiumaim kevés szavakban elő adattathatnak, nem egyebek ezek, hanem a' Nagy Britanniái Konstitutióznak fundamentomos tikkelyei, olyan értelemben, a' mint azt a' leg meg világosodottabb hazafiak magyarázzák. Ezen princípiumok két fő szakaszokra hasádnak, t. i. először; hogy a' Felsőség, a' theoreában, a' népen fundálódjék (ezen szavak nagy helybehagyással fogadtattak); másodsor, hogy a' Konstitutió szerént fenn álló Hatalmaink, mindenkör szemeik előtt tartoznak forgatni, azt, a' honnét az ő Felsőségek a' maga érdekét veszi (ezek a' szavak is igen tettszettek). Ezek az én sarkalatos gondó kodásaim, és ezek fognak maradni, míglen élek. Kérem tehát az urakat, hogy éngemet, bár mely méltatlan légyek is, válaszszanak ismét tagjává a' Parlamentumnak.“

Fox utána a' második Kándidatus Admirál Gardner szolított a' néphez, ő is ajánlván magát; a' ki egy derék páriótának tartatik lenni, annyira, hogy még *Fox* is réa voksolt abban az esetben, ha maga nem találta választódnai. A' beszédje Gardnernek réiz szerént tettzett, réiz szerént fűtyölések által aplaudáltak neki.

A' harmadik Kándidatusnak *Graham*nak beszéde, közönséges zúgást és katasagást okozott: — „Ha

az urak engemet a' magok képviselőjékké fognak (úgymond) választani, egész jövődő életemben háládatos fogok lenni az urakhoz. En azt a' szent papiroffát, a' Konstitú ziót, a' szivemre tettem. Azoknak, a' kik engemet a' magok képviselőjékké választanak, mindenkor szabad békjövetelek leszen hozzám (az előbbeni szavait csak katzagiák, hanem már ezért bocszankodtak), és petsétes alirásomat adom, hogy azon helyet, melyet az urak a' Parlamentomban réám fognak bízni, az urak kezébe oly tisztán viszszadom, mint által vettem., — Utó'jára voksolásra kerülván a' dolog, Foxra 60, Admirál Gardnerre 49, Grahamra pedig 6 voklok mentek.

Ex-hadi Minister *Windham*, mint *Norwichi* Kandidátus, nem választatott; kettőre ment több vokok, mint réá. — Azt kiáltozták a' választók, hogy: *nem kell háború!* — Azt a' *Sidney Smithet*, a' ki Syriában Bonaparte ellen igazgatta a' Törököket, *Rocheester* választotta a' maga Parlamentum béli képviselőjévé. — A' hires *Thierneyt* *Southwark*, *Pitt* Exministert *Cambridge*, *Wilberforcét* *York*, és *She* idánt *Stafford*, ismét választottak. Némely választó helyeken estek már némünmű pofozódások és egyéb rendeletlenségek is. — Minden városok' utzái a' választó és választódnai akaró személyek fokaságával vannak eltelve. Mindea újfáglevelekben a' választatni kívánóknak a' választókhoz irt leveleik most, a' fontosabb tzikkelyek, melyekben azok a' magok érdemeiket elő hordván, arra kérik ezeket, hogy illendő figyelmetességgel légyenek irántok.

A' másik és nem tsekély időtöltő tárgy néhány napoktól fogva Londonban, levegői hajós *Frantzia* polgár *Garnarin*, a' ki mostanág két versben evezett fel onnét, egyszer *Sowden* nevű Kapitányak, másodiksor valami *Brown* nevezetű úrnak társaságokban. — Az első fejevezés alkál-

matosságával 4 fertály óráig maradtak a' levegőben, és 60 Anglus mértföldnyi útát tettek. Egy igen vastag és setét fellegen is keresztül mentek, a' mellyben három külömbkülömb féle traktufokat (részeket) vett észébe Kapitány Sowden. A' fellegzet felett, mintha egészzen meg állapodott volna a' hajójok, semmi mozdulását nem érezték; a' hol az útzazók, fűfölt sádort, és sült csirkét vévén elő, jó izün falatoztak, és valami hivesítő italt ittak réá, mint hogy sem bort sem egyéb a' féle spirituosumot nem mertek inni. —

A' hely, a' hol igen jó izün falatoztak, valami tiz vagy tizenöt ezer lábnyira vólt a' föld színe felett. Mi okozta légyen, maga sem tudja Kap. Sowden, elég az a' dologhoz, hogy ő, noha rövid látásu, még is majd minden apróságokat jól láthatott erről a' véghetetlen magosságról a' föld színen. Egy valami 50 mértföldnyi területű vidék, mint valami tartomány mappája olyan formán vólt alattok, 's még is nem csak a' szekér-útakat 's egyéb nagy tárgyakat, hanem a' kerékvágást, és a' mezők barázdáit is láthatták.

A' hallóérzékenységek is sokkal hathatosabb vagy élesebb vólt a' magosságban, mint a' földön; az országutakon a' szekerek zörgését, a' marhák bögését, az őket néző embereknek hozzájok való felkiáltozásokat jól hallottak; midőn ellenben fenn, Gárnerin és Sowden egymást alig értették. — Az e' féle közönséges vélekedéseket, hogy mennél feljebb menne az ember a' levegőben, annál hidegebbre találna; hogy arról a' magosságról való lenézésben az ember feje elszédülne. 's több e' félékét, ellenkezőleg talált Sowden. Azt mondja, hogy a' meleg miatt nem csak a' kaputját, hanem ujjas lábliját is le kellett vetni, és a' le. nézés nagy gyönyörüségére

szolgált. Hanem a' végzetlen, üres levegőben való széljel nézés gyengítette erőfien szemeiket; néhány minutáig nem láthattak semmit tisztán. A' lélegzés sem esett nehezen, a' levegő golyobisnak sebbess keringése sem okozott leg kisebb alkalmatlanságot. Oly nagy tsendőség volt a' fellegek felett, hogy leg kisebb szellőt sem éretek, és a' vélek lévő könnyű záslók minden mozgás nélkül letsüngöttek. A' fellegek felsőbb és alsóbb sorai között, nemcsak az éltetőg, hanem a' szél is, különböző mértékűek voltak.

Fél órányi fennlétek után, fatsarított Garnerin egygyet a' golyobis tsapján, mely után lassan lassan le felé kezdett az ereszkedni. A' földhöz közelgetvén, egy kötelet, mellynek végén valami vasmatska forma van, ki vetettek: hanem az, az első meg akadás után ismét vízszta ugordván, a' szél ismét meg kapta a' golyobist, és a' mező felett, tsérén bokron keresztül ide 's tova tsapkodván, nem kevés alkalmatlanságot okozott a' levegői útzóknak, a' kik itt ott a' fág ágaihoz kapkodván, kezeiken is néhány febet kaptak a' tövifés ágaktól. Végezetre tsak gyan meg akadtak valami berekben nem meszise egy háztól, de a' mellynek lakollai, a' helyett, hogy segítségekre jöttek volna, a' golyobistól meg ijedtek, és nem mérészeltek közelíteni is. Itt az alatt ismét el szakadt a' kötelek, és a' szél ujontan el hajtotta onnét őket. Egy helyen egy nagy fába tsapódván a' hajójok, Kapitány Sowden kemény ütést kapott hátul a' fején. Végezetre sok ilyen nem annyira veszedelmes, mint alkalmatlan hanyattatások után, mikor már tsak nem az egész hajó minden köteleivel egygyütt ökrizetzagadozott volna, egy helyen annyira közelítettek a' földhöz, hogy mind ketten szerentséssz ki ugordhattak, hanem a' golyobist még ek-

kor is el kapta a' szél, és még valami 200 lépésnyire ragadta.

Le kapván a' földre, egy ház felé szettek, a' melly valami fél mértföldnyire volt onnét. Az első erőssen esett, a' melly még annyival tsudálatosabb formába öltöztette a' külömben is ritka tekintetü útazókat. *Garnérinnek* 3 színü nemzeti pántlikás kalapja, 's a' kezében hármaz színü nemzeti száflzó volt: *Sowden*, Anglus hajós legény ruhában lévén, az egygyeslég záflzó-ját tartotta kezében. Így léptek bé az említett házhoz, melynek betsületes gazdája a' látogatókon el bámulván, nem gondólhatott egyebet, hanem, mint hogy most egélz Angliában minden felé a' magokat választatni kívánók nyüzsgenek szerteszéljel, ezeket is hasonló dologban vélte hozzájok menni, t. i. hogy voksot kódúljanak tölle. Nem is kérdezvén, hogy mint akarnak — „Uraim, így szoll hozzájok, nints nékem a' választással semmi bajom: nem voksolok én se egygyikre, se másokra.“ — Hanem megértvén végezetre, hogy mi járásban vólnának, jó szívvel látta, és jól tartotta öket.

A' másodikkzori fe'menetele sem vólt *Garnerinnek* kevesebbé nevezetes; a' melly Jul. 5-dikén 5 óra előtt 5 minutával kezdödvén, 15 minuták alatt tartott, a' melly idő alatt 17 Anglus mértföldeket mentek el az útazók. — Ezen útazásnak nevezetességei között most tsak azt jegyezzük még meg, hogy ez úttal a' felevezésnek helyén a' Wallisi Hertzeg is két fő aszszonyfágokkal egygyütt jelenlévén, aláírásával meg-erősített bizonyság levelet adott *Garnerinnek*, hogy akár kinek földjén le fog botsátkozni a' levegőből, ötöt ott se boszorkánynak, se parlamentombéli képviselőségre voksokat kéregető személynek, hanem igaz útonjáró embernek tartásák, és mint útazót jó szívvel lássák.

Északi Amerikai Respublika.

Filadelfiából, Május 18-ikén. Generál *Toussaintnek*, és több Sz. Domokosi partos fekete Generálisoknak azt ígérte *Fr. General Leclerc*, hogy ő nekik minden eddig birt öröklégeik meg hagyattának. A' mindazáltal nem igaz, hogy *Toussaint*, azoo szigetnek helytartójává tétetődött volna. Minekutánna ő a' múlt Aprilis 24-ikén, és az ő tizmborás társai a' fegyvert le tették volna, *General Leclerc* egy hirdetőnyvt tétetett a' Sz. Domingói lakosok közt közönlégesse, mellyben a' többi közt ezt nyilatkoztatta előttök ki: „Ebben a' szigetben, ugymond, egy provisoriai Kormányzók állitatik fel, de a' mellyet örökösnek tartani addig nem lehet, míg a' Frantzia Conzulk által azon hivatalyában meg nem erőstíttek. Ennek az új alkotmánynak fundamentoma ebből áll, hogy minden Sz. Domingói szigetbéli lakosok, akár fejérek, akár fekete színűek legyenek, szabadtságba és egyenlőségbe helyeztetődtek. Minthogy ő, tudniillik, *General Leclerc* azon Koloniának állapotját tökélietessen nem esmérí; azt javasollya, hogy 15 egyenes szivű birtokosok és kereskedők Majus 15 napjára gyűljenek Cap városába ölsze, a' kiknek ő a' maga planumát eleikbe terjeszteni fogja. — — Egyéb eránt igen szomorú ezen hajdan nagyon virágzott szigetnek az ábrázattya. A' leg szebb városok, helységek, 's ültetvények el pulztitattak, és több tsendes esztendők kívántatnak arra, hogy az, a' bődogságnak valamelly gráditsára léphessen. Az Anglusok magok kézi műveikkel egészlen el lepték ezt a' szigetet, és mivel azokat óltsó árron adják, kevés betse van a' Frantzia fabrikatumnoknak.

Jelentések.

Minden Barátinknak, 's Levelezőinknek il-

lendő tudósítására jelentem, e' folyó 1802 esztendőben 17-ik Juniusban történt szomorú halálát az én kedves Barátomnak, és kereskedő Társomnak *Weingand Mihály* Urnak. Kirovid ideig tartó betegeskedése után életének 59-ik esztendejében rothasztó hideglelésben meg holt.

Könyvkereskedésünkben semmi változás nem léfzen; mivel ez, halála után egyedül magamra szállott. Azért tovább is a' számadásoknak tellyes befejezéséről az eddig volt név alatt, ugymint: *Weingand és Eggenberger* fog folytatanni.

Tudva vagyon a' Tudományok Baráti előtt, hogy ezen könyvkereskedésben a' tulajdon költségeinken nyomtatott jeles könyveken kivül (ok rendbéli belső és külfő orizági különbféle nyelveken irtt minden tudomány béli Könyvek tállatnak. Azért bizvást ajánlom az egész hazában lévő érdemes Ursknak minden készségemet, bizonyossá tévén, hogy kívanságaiknak tellyesítése mindenkor fő gondom léfzen.

Pest, 1. Juliusban, 1802.

Eggenberger József,
Könyváros.

* *

Debreczenben, a' Czegléti útzán, a' piatz mellett, Augustus 15-dikén, és az utánnakövetkezendő napokon, (ok szép hasznos Könyvek kótya-vetyére fognak botsáttani.

* *

A' mai újság mellett küldjük a' Mezei Gazdaság második Kötetjé' első Csomójának k. árkussát.